

Marie Rejfová

Holubí dům

Mezigenerační román

*Holubí
dům*

Marie Rejfová

Holubí dům

Mystery Press, 2025

Knihy MARIE REJFOVÉ
v nakladatelství Mystery Press

Josefína Divíšková

Kdo jinému jámu kopá
Komu straší ve věži
Kdo maže, ten jede
Kočka myši nenechá
Když se vosy vyrojí
Jako veš v kožichu
Kdo má pod čepicí a jiné povídky
Jak se vaří netopýři

Ebookové novelky

Kdo má pod čepicí
Kdo má za ušima

Samostatné knihy

Povídky smíchovské
Holubí dům

Tato kniha je beletristické dílo. Jména, postavy, organizace, místa a události v ní uvedené jsou buď výplodem autorovy představivosti, nebo jsou použity ve fiktivním kontextu.

Tato kniha ani žádná její část nesmějí být kopírovány, zálohovány ani šířeny v jakékoli podobě a jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu nakladatele.

Copyright © Marie Rejřová, 2025

Cover Illustration © Dana Lédl – Myokard, 2025

Book Design © Veronika Kopečková, 2025

Czech Edition © Mystery Press, Praha 2025

ISBN 978-80-7588-863-1 (pdf)

PROLOG

Plzeň 1906

Okno cely soudní věznice propouštělo dovnitř jen málo světla. Julie seděla za stolem a bříškem ukazováčku mechanicky drhla místo, kam zaryla násadku pera.

„Mám počkat?“

Otočila se. Advokát zabíral téměř čtvrtinu samoty. Ona však vnímala jeho hřmotnou postavu a soucitný výraz jen stěží. Od té doby, co ji přivedli ze soudní síně, měla pocit, že se nedokáže pořádně nadechnout.

„Dopis vaší paní matce předám,“ ujistil ji se špatně skrývanou netrpělivostí. Jeho práce byla téměř u konce.

„Proč nepřišla?“ podařilo se jí ze sebe dostat. Zvuk vlastního hlasu jí zněl neosobně, cize – jako kdyby k ní nepatřil. Podobně vnímala věci a události, které kolem ní plynuly svým vlastním tempem. V momentě, kdy soudce zopakoval výrok poroty o vině a stanovil trest smrti, všechno se v ní stáhlo hrůzou a ona se odmítla vydat vytýčenou cestou.

„Cítí se vysílená,“ odpověděl. „Doktor Bělohlávek jí nařídil klid na lůžku.“

„Cítí se vysílená...,“ zopakovala po něm a odložila pero.

Kolem krajiny břišní se jí zvedla vlna nevolnosti a hrozila, že se dostane na povrch.

„Dobře tedy.“ Vytáhl z kapsičky saka cibulové hodinky. „Musím jít. Věc je postoupena dále. Nyní budeme doufat v udělení milosti.“ Odkášlal si a zabušil na dveře cely. „Aha. Máte návštěvu. Na shledanou.“

Hráz se protrhla. Julie zvrátila hlavu dozadu a z úst se jí vydral nářek. Nakumulovaný strach se proměnil v proud hysterie. Kdosi ji chytil kolem ramen, ale ona se zmítala jako zajíc chycený do pytlácké smyčky. „Nechci umřít, nechci!“

„Š, š...“, konejšil jí hlas. „Š...“

„Nechci!“

„Klid, no tak, děvenko zlatá...“ Cizí paže ji držely pevně.

„Berto!“

„Jsem tady.“

Julie ucítila důvěrnou vůni petržele a zabořila obličej do ženiných prsou. „Nechci umřít“, štkala. „Nic jsem neudělala. Nechci umřít.“

„Bude dobře.“ Ruce ji pohladily po vlasech. „Už bude dobře.“

ČÁST PRVNÍ

Plzeň 1896

1.

Místo u vikýře Julie objevila přesně v den svých jedenáctých narozenin. Stěna komínu spolu s naskládanými fošnami a nepoužitými taškami vytvořily prostor akorát tak velký pro tajnou skrýš, o níž věděli jen holubi, kteří hřadovali kolem kulatého okna. Tato strana půdy sloužila jako skladiště a hrozilo minimálně, že by sem někdo z domu zavítal. Prádelní šňůry se táhly dál u vchodových dveří a služebná Líba byla všechno možné jen ne bystrá osoba. A cejchy ji zajímaly ještě méně podobně jako stará vosí hnízda a myšince v zaprášených koutech pod střechou. Avšak pro Julii skrýš znamenala požehnání. Mohla si sem nanosit věci, které by útlocitná mamá v jejím dětském pokoji nesnesla, a současně sledovat ruch na Klátovské třídě.

Město doslova rostlo před očima. Tam, kde ještě před pár lety byla jen udusaná cesta lemovaná stromy a poli původních zemědělských usedlostí, dnes rostla moderní zástavba. Tovární komíny dávno překonaly počet kostelních

věží, železnice spojila Plzeň se zbytkem západních Čech třemi různými směry, do města si našla cestu elektrina a obyvatel přibývalo.

Julie zostříla zrak. Papá touto dobou přijížděl domů na oběd a od Radeckého náměstí se k rohu Klatovské a Bolzanovy ulice pohybovalo hned několik povozů, ale žádný z nich nebyl nájemní drožkou. Zklamaně si dřepa na starý kufr, jehož zrezlé zámky odmítaly povolit, vzala do rukou skleněný tuplák a postavila ho do cesty slunečním paprskům zachyceným vikýřem. Pijavice ležela u dna a nehýbala se.

„No tak.“ Julie zakvedlala sklenicí, voda vyšplouchla ven, avšak živočich nejevil jakékoliv známky života.

Věděla přesně, co to znamená – další výpravu do ložnice rodičů. V jejím předpokoji, který využívali jako převlékárnu a šatnu, se nacházela průhledná nádoba s pijavicemi. Doktor Bělohlávek je přinesl předchozího dne, aby mohl mamá ulevit od návalů horka a migrén, a Julie se pohotově chopila příležitosti získat novou společnost. Myši a hřadující holubi nemohli takovému pokladu konkurovat. Jenže teď... Julie obrátila tuplák vzhůru nohama. Pijavice přistála na podlaze. Julie si klekla a štouchla do slizkého tělíčka ukazováčkem. „Fuj!“ oklepala se. Natáhla se pro kousek ulomené omítky a odmrštila mrtvolku do tmavého kouta. Už jí byla k ničemu. Na svatém Bartoloměji začala odbíjet dvanáctá a to znamenalo, že má sotva pár minut, aby se nenápadně vyplížila pryč z půdy a dostala se do přízemí, než ji začne shánět mamá. Přešla po špičkách ke dveřím a vykročila ven. Někde dole bouchly dveře a vstupní halou se rozlehl otcův hlas. Mamá se

objevila na schodišti v prvním patře a Julie uskočila od zábradlí.

„Líbo, kde je Julinka?“

„Nemám anung, milostivá paní!“

„Najděte ji a přiveďte do salónu.“

„K službám.“

Julie počkala, až služebná vystoupá do druhého patra, kde se nacházely ložnice určené ke spaní, a seběhla dolů.

„Julie!“

Nehleděla na mamá a vběhla do salónu za otcem.
„Papá!“

Zvedl před sebe paži.

Věděla, že nemá rád, když se na něj přilepí, proto včas zabrzdila.

„Můžu si sednout vedle tebe?“ Ukázala na čelo stolu. Jednou, když byla mamá nemocná, jí otec dovolil, aby si při jídle přisunula židli k němu.

„Máš mokré šaty,“ řekl.

Na hrudi jí zastudilo.

Mamá si ji otočila k sobě. „Co jsi dělala, prosím tě?“

Matka byla krásná. Vždycky si dokázala moc hezky upravit vlasy. Měly stejně zlatou barvu jako její, jenomže ji česala Líba, a ta zvládla jen obyčejný cop nebo zaplést do pramínku stužku.

„Julie?“ Pevně semknuté plné rty se snažily o přísnost, hnědé oči pod světlým obočím však mamá usvědčily ze lži.

Nadechla se. Ve svých jedenácti letech sahala matce akorát k poprsí. Bylo měkké a pod béžovou halenkou vyšňevené do krajnosti. Kolem krajkového fiží s broží ve tvaru motýla se vznášela neodmyslitelná květinová vůně.

Julie pokrčila rameny a obrátila se zpět k otci. „Tak můžu, papá?“

„Ne,“ odvětil. „Neodpověděla jsi matce.“

„Coby,“ zamračila se Julie a trucovitě se posadila na své místo. „Myla jsem si ruce před jídlem, jak mám nakázáno.“

Okamžik na ni hleděl. Potom přistoupil ke své ženě a odsunul židli, aby si na ni mohla sednout.

„Jiří.“ Odměnila se mu úsměvem.

„Růžičko.“ Políbil ji na spánek.

Julie si snad milionkrát zkoušela představit, jaké by to bylo, kdyby se otcova bradka a knír dotkly její kůže. Jednou, když papá usnul během nedělní siesty na lenošce v pracovně, se k němu připlížila a dotkla se jeho tmavých vousů. Pár z nich mělo už stříbrnou barvu a ona se rozhodla otce těchto nevíтанých příznaků staří zbavit. Škubla, papá zařval a ona definitivně přišla o možnost pokus zopakovat.

„Kručí mi v břiše.“ Natáhla se pro zvonek, a dřív než mohla mamá zareagovat, zacinkala. „Líbo!“

„No tak!“ okřikl ji otec.

„Však už tu měla být,“ pronesla smířlivě mamá. „Vývar se musí jíst horký.“

„Vývar?“ ohrnula nos Julie. „Zase?“

„S játrovými knedlíčky,“ vynesla trumf mamá.

Julie se zašklebila.

„Taková polívka dává sílu, jemnostslečno. To vám poví každá šestinedělka.“ Před papá přistála ozdobná terina a růžolící služebná se jala nalévat polévku.

„Jen trochu,“ připomněl se rychle.

„A taky každej, kdo má velký tělesný vydání.“

Nalila mu vrchovatě.

Ač byla služebná Libuše Kovářová prostšího ducha, měla názor úplně na všechno. Neštěstím ale bylo, že ho uplatňovala v nejméně vhodnou chvíli.

„Papá chtěl málo!“ zvolala Julie.

„Dyť jo, milostslečno.“ Líba si shrnula rusý pramen vlasů pod krajkový čepeček a servírovala mamá. „To je pro mužskýho, jako když plivne.“

„Líbo,“ promluvila k ní mamá káravým hlasem, „nechoďte mi tu neupravená. A nechte si poznámky do kuchyně.“

„Ano, milostpaní.“ Libuše hodila širokými boky a odešla.

„Jednou mi s tou holkou dojde trpělivost a propustím ji,“ pravila mamá. „Bůh je mi svědkem, že to tak je.“ Ochutnala polévku a odložila lžíci. „Studená.“

Julie ji napodobila.

„Není to tak hrozné,“ poznamenal papá, zatímco svědomitě polykal.

„Ta tvoje shovívavost, drahý,“ vzdychla mamá. „Jak dokážeš být přísný k dělníkům na stavbě, tak co se týče služebnictva, chybí ti tvrdá ruka.“

„Když špatně postavím dům, Rosalie, spadne lidem na hlavu,“ řekl vážným hlasem. „Studená polívka nikoho nezabije. A co se týče mé shovívavosti, pamatuju si dobu, kdy jsi za ni byla ráda.“

Mamá zrudla a kapesníčkem si setřela neexistující smítko v koutku úst.

Papá zjihl. „Ale tu polévku sněz, Růžičko. Potřebuješ sílu.“

Julie netušila na co. Celodenní aktivity mamá se točily kolem řízení domácnosti, návštěv známých a čtvrtetních schůzek dam v hotelu *Waldek*. Nejtěžší práci, kterou ji viděla dělat, bylo psaní dopisů a sestavování seznamu, co má služebnictvo koupit.

„Mluvil jsem s profesorem Strnadem,“ prohlásil papá. „Doporučil mi, aby Julie v září nastoupila na vyšší dívčí.“

Mamá otevřela pusu a potom ji zase zavřela.

„Profesor Strnad je kapacita a většinu učitelů tam osobně zná,“ pokračoval. „Bude to tak nejlepší.“

„Myslela jsem,“ odkašlala si, „že bychom Julince najali soukromého učitele – až by za tři roky dodělala měšťanku.“

„Nežijeme ve středověku, drahá,“ zamračil se. „A nezapomínej, že jako člen městské rady musím jít příkladem. Julie bude chodit na veřejnou střední školu, jinak si ve městě neškrtnu. Jako radní i jako stavitel. Taková je už holt doba.“

Julie přelétala pohledem z jednoho na druhého. Nevdalo jí chodit do školy. Naopak, ráda četla a zajímala se o nové věci. Důležité bylo, že se papá stará. Vyslala k němu zářivý úsměv.

„Hilda Brunswicková pošle dceru do Vídně na soukromé lyceum...,“ nevzdávala se mamá.

„Hilda Brunswicková neřekne slovo česky,“ opáčil.

„Pořád ta politika,“ odfrkla si.

Papá na ni okamžik hleděl a potom se natáhl pro zvonček. „Co máme dál?“

„Šnicl s bramborem,“ odpověděla mamá.

„Aspoň že tak.“

2.

Asi o týden později se Julii podařilo získat další pijavici. Odnosla si ji na půdu a teď ji se zájmem studovala. Tahle byla větší a prudce sebou zmítala, kdykoliv dívka zatřepala sklenicí.

„Jsi škaredá.“ Přilepila tvář na sklo. Pijavice ji stejnou měrou fascinovala i odpuzovala. Nechápala, jak si někdo může dát dobrovolně něco takového na tělo.

Postavila sklenici na podlahu. „Něco pro tebe mám.“

O kus dál ležel holub. Mlátit křídly přestal už předchozího dne, kdy na něj Julie převrátila železné síto na písek. Od té doby se nehýbal. Nadzvedla kovové vězení a sáhla pro ptáka. Škulbl nohama a pokusil se natáhnout letky, ale pevně ho sevřela.

„Ale no tak,“ pronesla chlácholivě. „Až tě nebudu potřebovat, tak tě zase pustím.“

Cítila, jak mu buší srdce. Korálkové oko těkalo ze strany na stranu. Foukla do tmavošedých pírek na hrudi. „Neboj se, maličký... ššš... ššš...“

Klečíc sevřela holuba mezi kolena a s vyplazeným jazykem a dvěma připravenými klacíky vylovila pijavici z vody. Položila ji na ptáka, avšak na hladkém peří nedokázal tvor přísavky uplatnit, a tak sklouzl ze svého hostitele. Julie několikrát pokus zopakovala. Snažila se prsty rozhrnout pírka, ale jednou rukou nedokázala kroutící se pijavici nabrat. Začínala ztrácet trpělivost. Studené kapky vody pronikly peřím a vyburcovaly apatického holuba

k odporu. Hubená dívčí kolena neměla šanci ptáka udržet. Vyprostil se ze sevření a s jedním roztaženým křídlem se roztočil jako korouhvička, druhé táhl za sebou.

„Už vás mám akorát tak dost!“ rozčilila se. Nabodla pijavici na klacík a hodila ji k mrtvé kolegyni mezi harpádí. Holuba popadla za křídlo a vystrčila z vikýře. „No tak si leť!“

Potom si lehla na zem a sledovala zvířené částečky prachu v pruhu světla nad sebou. Tiše a zlatě se mihotaly a Juliinu mysl uváděly do klidu. Zavřela oči a přemýšlela, co s načatým odpolednem. Byl čtvrtek. Mamá se z kruhu svých přítelkyň hned tak nevrátí a papá jezdil domů až k večeři. Mohla prolézat pokoje a otevírat šuplíky. Nakrucovat se před matčíným portrétem, zkoušet si její klobouky, nanést si na krk růžový parfém, v otcově pracovně vyzkoušet telefonní přístroj a spustit strojek pozlacených stolních hodin. Avšak tohle všechno už dobře znala. V domě neexistovalo místo, které by Julie důkladně neprozkoumala. Kromě jednoho – kuchyně.

Důvodem nebyl její nezájem, ale pravý a nefalšovaný strach. V kuchyni totiž pracovala osoba, které se odmalička bála – Berta Pichlerová. Jenomže dřív byla Julie ještě malá holka. Letos nastoupí na vyšší dívčí. Stane se z ní mladá slečna s dlouhou sukní a bude si moct na služebnictvo dupnout. Ona – Julie Šetnerová – se nehodlá zastavit před ničím.

S nově nabitým odhodláním opustila půdu a sešla do přízemí. Kuchyň zabírala velkou část zadního traktu domu. Vstupovalo se do ní z chodby, do které ústilo několik dalších dveří.

Nejbližší vedly dolů do sklepa, kde kvasilo zelí, skladovaly se zde potraviny, led a uhlí. Nic zajímavého. V chladu a bramborách neměla zrovna zálibu. Druhými se vešlo do prádelny se žehlírnou. Okna v těchto místnostech mířila do dvora stejně jako zeleně natřené dveře mezi nimi. Venku se nacházela klepadla na koberce, další šňůry na prádlo, zeleninová zahrada a několik mladých ovocných stromů. Nově stlučené králíkárný čekaly na první nájemníky a za řadou rybízů a angreštů za vysokým plotem vegetovalo hejno slepic. Julie zadní východ použila mnohokrát. Dloubala se v hlíně, sbírala brouky a provokovala kohouta. Ten se jí odměnil jizvami na zádech. Pamatovala si, jak křičela, když ji pták kloval za krkem. A také jak její utrpení skončilo, když Berta Pichlerová položila kohouta na špalek a usekla mu hlavu.

Pokoj Libuše Kovářové byl zamčený. Služebná často zdůrazňovala, že „žádnému cizímu do jejích soukromých věcí nic nejní“. Avšak netrvalo ani měsíc a Julie do komůrky vlezla oknem ze dvora. Pamatovala si, jak šlápla přímo do Líbiny postele. Sklepla hlínu z polštáře a sedla si na pelest. Na nočním stolku stál hrnek s nedopitým mlékem a talířek plný drobků. Naslínila si prst a jeden ochutnala. Perník. V tu dobu se u Šetnerových peklo na Vánoce a Líba si očividně přilepšila ke snídani, pomyslela si tenkrát a otevřela stolek.

Téměř okamžitě na ni vypadl svazek stránek vystřižených z časopisu *Světobzor*. „*Karliččino štěstí, Její volba, Srdce láskou zkroušené*“, četla titulky. Mamá měla takového čtení plnou knihovnu a Julie něco málo potají prolistovala, ale osudy dívek „chudých, avšak počestných,

v šatech obyčejných, ale pečlivě vyspravených“ jí neimponovaly. Jako jedenáctiletá slečna nechápala jejich počínání. Podle jejího názoru byly takové hrdinky děsivě hodné a ještě víc hloupé. Přistihla se, že jim „trýzeň osudu“ přeje.

Líba se jim podobala pouze vrozenou přitroublostí, usoudila Julie, když otevřela služčinu šatní skříň. Halen a sukní zde bylo poměrně dost, ale většina z nich měla potrhané lemy a nezalátané díry. Jediné ucházející musely být jen sukně a zástěry, které služebná nosila před mamá, dedukovala.

Toho dne nahlédla i do šuplíku se spodním prádlem. Nebyla vůbec útlocitná, co se týče pořádku, spíš naopak, ale nesourodá změt spodních kalhot a skvrnami posetých plátýnek různého stupně seprání jí sebrala chuť pokračovat. Pokrčila nos a chystala se tu ohavnost zabouchnout, když jí padl zrak na štůsek fotografií vykukujících z flekatých spodků. Údivem rozšířila oči.

Pánové v ponožkách přichycených podvazky a blazeované dámy v negližé se na snímcích nacházely v pozicích, o kterých do té doby neměla ponětí, že existují. Přišlo jí to legrační a smála by se nahlas, kdyby nezaslechla hluk z chodby. Jednu fotografii si vzala, ostatní hodila zpět a utekla oknem ven. Obrázek odnesla na půdu, kde ho vsunula mezi naskládané střešní tašky.

Nyní zbývaly poslední dveře. Na okamžik zaváhala, avšak vzápětí si v duchu vynadala – ona je Julie Šetnerová, dcera zámožného stavitele, kdežto Berta Pichlerová je pouze nájemní síla, která má to štěstí, že ji otec platí. Narovнала záda a stiskla kliku.

Do chřípí ji udeřila vůně kořenové zeleniny. Teprve pak spatřila hubenou postavu shrbenou nad kuchyňským stolem. Julie polkla. Netušila, co ji znervóznilo víc, jestli velký nůž, kterým ona osoba loupala celer, nebo protáhlý, vyzáblý obličej. Připomínal tvář dřevěné, raně středověké sochy – takové, u níž pozorovatel obdivuje zručnost starých řezbářů, ale kterou by si doma nevystavil ani za všechny poklady světa. A pokud ano, riskoval by, že si bohatství neužije z důvodu pobytu v léčebně duševně chorých. Pichlavé oči, zahnutý nos, hluboké rýhy vrásek kolem úst a špičatá brada budily dojem, že na jednoho hledí sama smrt.

Julie pokročila dál do místnosti. Šedivě kropenaté dlaždice pokrývaly podlahu a jejich menší a jemně zelené příbuzné zdobily část stěny s několika vodovodními kohoutky. Velké smaltované umyvadlo s dvěma výlevkami zabudované do masivního mycího stolu bylo od proslulé značky *Bartelmus*. Nad ním byl namontovaný odkapávač na talíře a sušák na utěrky. Napojení na městský vodovod, police s nejnovějšími litinovými mlýnky a strojky s lihovými nádržkami, ozdobný sporák na uhlí s troubou a plynové osvětlení dávaly na vědomí, že stavitel Šetner na vybavení domu rozhodně nešetřil.

O to víc působil zjev Berty Pichlerové v takové místnosti jako jedno velké nedopatření. Julie si ve svých dětských fantaziích představovala začouzenou kuchyni se železnými háky zahroubenými do stropu, z kterých viselo oprýskané a ožehlé nádobí, bidlo se svazky bylin a pytlíky s kdoví čím – nejlépe se sušenými netopýry a muchomůrkami –, a středobodem toho všeho byla pec velikosti vykrmeného Jeníčka. Místní čarodějnice však šla očividně s dobou.

Berta ustala v práci. „Dveře.“ Hlas měla vyžilý, mdlý, bez jakéhokoliv zabarvení emocí.

Julie na ni úkosem pohlédla a přistoupila k jedné z políček. Všechny ty mlýnky, struhadla... „Au!“ sykla, když po nich přejela prsty.

„Zavírat bude starej Procházka?“

Julie si olízla kapičku krve z bříska prostředníčku.

„Hluchá,“ zavrčela Berta. „A mešuge k tomu.“ Hodila bulvu celeru do mísy a chopila se petržele. „Jděte si po svejch. Tady se pracuje.“

Julie nechala struhadlo a přiblížila se k Bertě. Lopatky kuchařce čnely ze zad jak špičaté bóje. Nemohla být o moc starší než papá, ale kůže se jí na krku ošklivě krabatila. „Jste stará.“

„Ale za flígr vás chytit můžu,“ pravila Berta, aniž by se po dívce otočila.

„To byste si zkusila,“ dodala si odvahy Julie. Sledovala Bertiny kostnaté prsty, jež svíraly nůž. Pohybovaly se zručně. Z kořene petržele odkrajovaly jen tenkou vrchní slupku.

„Však bať. Otravný slečinky vynáším z kuchyně v zubech.“ Kuchařka vycenila zažloutlý chrup.

„To by papá neslyšel rád,“ zhoupala se na patách Julie. Bylo načase ukázat, kdo je tady pán a kdo kmán.

„Jak ho znám, bylo by mu to putna,“ prohlásila Berta.

Julie sevřela rty. Opřela se rukama o desku stolu a sykla: „Letěla byste na dlažbu. Na minutu!“

Dřív než mohla Julie ucuknut, Berta uchopila dívčiny tváře mezi palec a ukazováček. „Jako ten holub? Co?“

Julie rozevřela oči.

Je možné, že by Berta znala její pozorovatelnu za výkřem?

„Starejte se o sebe!“ zašišlala v bolestivém sevření.

„Však jo,“ odvětila Berta, „ale když už musíte trápit zvířata, tak je laskavě neházejte lidem na hlavu. Rozumíte?“

Julie se jí vytrhla. „Můžu si dělat, co chci!“ Bázeň se v ní mísila s hněvem, ale byla rozhodnutá neustoupit.

V Bertině tváři se nepohnul ani sval. „Jestli si tohle myslíte, tak se dejte na modlení.“

Měřily si jedna druhou.

„A helemese, jemnostslečinka je tady. Já si říkala, kdo to tady mele pantem.“ Příchod Libuše Kovářové nezmírnil napětí, jež panovalo nad kuchyňským stolem, alespoň však umožnil Julii zaměřit svou pozornost na někoho jiného. Berta byla silný soupeř a čelit jí déle znamenalo přivodit si strnutí šíje.

„Starej se o své!“ prskla Julie.

„Však jo.“ Líba potáhla. „Zase tahle polívka? Každýmu už leze krkem.“

„Pán přikázal, tak vařím.“ Berta sáhla do košíku pod stolem a začala loupat cibuli.

„Stejně jí to nepomůže.“ Zavrtěla hlavou služebná.

„Řekl prorok Jeremiáš,“ ušklíbla se Berta. „Podej mi pekáč.“

Líba otevřela skříň s nádobím. „Jeden nemusí bejt učenej, aby věděl, jak to dopadne. Třikrát to šlo ven, tak co by chtěla po čtvrtý?“

Berta mrkla na Julii. „Třeba další děcko?“

Julii to trvalo jen chvílinku, než se náznaky a střípky posledních týdnů složily v jedno velké poznání. Papá

nebude mít jen mamá a ji. V domě se objeví mimino, které si urve těch pár okamžiků náklonnosti jen pro sebe!

„Vraťte se do salónu, slečno,“ řekla Berta.

Julie stála jako přikovaná. Krev jí šuměla ve spáncích. Nejraději by zabořila palce do té škaredé tváře!

„Paní je tu jako na koni,“ vzpomněla si Líba a ťukla se do čela. „Potřebuju teplou vodu na to její mazání!“

Berta mávla za sebe. „Na sporáku.“

„Je mi z těch mastí šoufl,“ hudovala Líba. Stáhla ze sušáku utěrku a odklopila poklici velkého kameninového hrnce. Trochu vody odkápló na rozpálený plát a odsýčelo ke stropu. „Táhnou se jak nudle. A ty fleky. Kdo má furt ty hadry vyvážet.“

„Lepší masti než špinavý spodňáry,“ usadila ji Julie.

Berta se zasmála. Prázdnota v jejím hlase byla ta tam.

„No dovolte, slečno,“ pohoršila se Líba. „Při vší úctě –“

„Dobře ti to řekla,“ přerušila ji kuchařka. „Když ti to ještě nepřipomněl ten tvůj řeznickej cápek, musel někdo jinej.“

„Řehoř je solidní!“

„Jestli jako tvoje spodničky, do podzimu vezme kramle.“

Berta se očividně bavila, avšak Juliiny pocity byly opačného charakteru. Žaludek se jí svíral hněvem a bolestí. Nemohla však dopustit, aby jí před Bertou vyhrkly slzy. Nikdy ji takhle strašná ženská neuvidí plakat. Nikdy.

3.

U večeře nemluvila. Oči jí sjížděly k matčinu břichu, a když rodičům došla trpělivost, nechala se vyhodit od stolu. Bylo to tak nespravedlivé. Papá se usmíval a laskal své Růžičce dlaň, zatímco ona – jeho dcera – měla pořád dokola polykat vývar. Každý kousek zeleniny jí připomínal Bertu, mastná oka zas Libuši a její omezenou škodolibost.

A zatímco přes okraj talíře sledovala otcovu šťastnou tvář, uvědomila si, že jediný, kdo prokoukl její nechuť k budoucímu sourozenci, byla kuchařka. Osoba, která obývala nejzazší kout domu, věděla víc než vlastní rodina. Když stoupala po schodech do svého pokoje, sevřela její duši bezbřehá samota.

Noc její trápení ještě umocnila. Otevřeným oknem do místnosti proudil příjemný chládek, ale spánek k Julii nepřicházel. Převalovala se na lůžku, a zatímco na ni ze tmy zíraly nehybné oči panenek, hledala východisko, které neexistovalo.

Vstala a smetla hračky z prádelníku. „Nány pitomý!“ Kopala do porcelánových tělíček, dokud nezaujaly potupné místo pod skříní.

„Tak!“ pravila zadýchaně, ale s jistou úlevou. Situace v ní vyvolala touhu nesmířit se s během věcí a s tím rozhodnutím konečně usnula.

Po snídani se vyplížila z domu a vydala se za otcem. Stavební firma *Šetner a Brousek* se nacházela ve třetím okrese v místě, kde na dosud prázdných parcelách vznikaly

nové obytné i průmyslové budovy. Julie tu cestu absolvovala několikrát s matkou. Věděla, že se musí držet na Klatovské třídě, projít kolem ošklivých zdí továrny Belanových, dostat se po mostě přes trať, jít stále z kopce, a až spatří věžičku kostela, zahrnout vlevo.

Slunce ještě zdaleka nevystoupalo k nadhlavníku a ve vzduchu bylo cítit, že město a jeho obyvatele čeká horký den. Majitelé koloniálů vytahovali markýzy, aby zboží vystavené venku nedošlo v nastupujícím úpalu k úhoně, hostinští chystali venkovní posezení. Drožkáři a fiakristé parkovali na stinné straně ulice, zatímco si čekání na ryto krátili hovorem a kouřením. Koně stáli apaticky tyranizováni hmyzem. Julie každé zvíře, které mījela, dloubla do boku, ale vysloužila si jen netečný pohled nebo klepnutí kopytem o zem. Na rozdíl od jižní části Klatovské ulice, která se podobala spíše udusané venkovské silnici, byla ta směřující opačným směrem do středu města dlážděná a se širokými chodníky. Hrdě nesla jméno Ferdinandova třída.

Julie přidala do kroku. Čím víc se blížila k cíli, tím méně ji drtila frustrace z včerejšího dne. Bude se svým papá, a kdoví, třeba bude mít otec dobrou náladu a vezme ji za ruku. Projde se s ní mezi zaměstnanci a ona bude ke všem zdvořilá, jak se sluší.

Roh Husovy a Ferdinandovy poznala snadno. Věž svatostánku nebyla nijak vysoká, ale Julie si tohle místo pamatovala dobře. Matka tady obvykle čekala na svou přítelkyni Hildu. Papá nechtěl, aby mamá chodila do německého kostela. Jako každé město na českém území se i Plzeň potýkala s odvěkou revnivostí mezi německými

a českými zájmovými skupinami. Češi se cítili být Vídní odstrkováni na druhou kolej a finanční a jazykové protěžování německých spolků nesli těžce. A i když vliv česky mluvících občanů ve vedení města na konci devatenáctého století sílil a národnostní otázku pozvolna vystřídaly požadavky nově vzniklých levicových stran, vlastenectví zůstávalo vizitkou vlivných mužů.

Nejinak tomu bylo i u Jiřího Šetnera. Zakládal si na svém češtví a nezabránilo mu v tom ani výnosné obchodní styky s německými zákazníky. Politiku a podnikání tedy alibisticky oddělil tlustou čarou a manželčiny styky pojímal jako nepříjemnost, která se ale může hodit. Jenomže Frau Brunswicková mu lezla na nervy. Byl přesvědčený, že slepičí mozek musí být výkonnější mechanismus, než jaký měla tahle nesnesitelná Němka. Nedokázal pochopit, jak může jeho milovaná Růžička v takové společnosti vydržet. Nicméně respektoval přání své ženy, ale prosadil si, že modlit se bude jeho choť jinde.

Proto pokaždé seděly mamá s Julií v drožce, dokud farář nevyprovodil Frau Brunswickovou přes posvěcený práh do všedního světa. Potom se vydaly na korzo do sadů. Julie poslouchala matčinu špatnou němčinu a dumala, jak si procházku zpestřit. Obvykle vymyslela nějakou lumpárnu a mamá snahu o Juliino společenské vzdělání vždy na nějaký čas vzdala. Zpravidla do doby, než Julie provedla něco horšího.

Šetnerovo stavebnictví se nacházelo na konci řady činžovních domů. I tady se mohutně budovalo. Pokřikování zedníků na lešení doprovázelo kovové řinčení z nedaleké továrny na stroje. Otevřená dvoukřídlá vrata odhalovala

pohled do prostorného dvora. Vedle vyrovnaných komínů cihel a tašek stál přístavek k uskladnění prken a latí, o kus dál dva muži nakládali na vůz pytle s cementem a třetí zapřahal pár mohutných valachů. Jeho počínání sledoval tlustý chlapec v pumpkách a sáčku.

„Jděte krapet dál, mladej pane!“ křikl vozka.

Klučina zacouval, ale narazil do hromady písku a žuchl do něj.

Julie vyprskla smíchy a vydala se k němu. „Nemehlo,“ uctila ho přívlastkem, zatímco se snažil dostat na nohy.

Zrudl. Ze skrání mu stékal pot a vsakoval se do límečku.

„Potíš se jak –“

„Vašíku!“ zahalekal mužský hlas z okna v přízemí. „Nepřekážej tam!“

„Pašík!“ vypískla Julie. „Vašík Pašík!“

Chlapec si oprášil zadek a rozeběhl se do domu. „Je tu nějaká cizí holka!“

Okamžik po tom vyšel na dvůr kulatý muž. Vesta obleku mu obepínala široký pupek, hodinky na řetízku dodávaly jeho zjevu vážnost, kterou tratil na výšce. Tučný krk se mu na zátylku mohutně krabatil a pod bradou přecházel v nevzhledný lalok. Tvář měl rudou a sípavě dýchal.

Julie vykulila oči. Takhle tlustého člověka nikdy předtím nespatriła.

„Přeješ si, holčičko?“

„Julie?“

Pohlédla k oknu. Papá si ji měřil přísným pohledem. Zamávala mu.

„Á, mladá slečna Šetnerová osobně,“ zachrchlal jí do obličejů tlustoch. „Copak jste nám, prosím pěkně, přinesla?“

Dech mu voněl po tabáku.

„Prosím pěkně vám nic,“ zapitvořila se. „Přišla jsem za tatínkem.“

„No to se podívejme,“ narovnal se. „Máte šikovnou dcerku, Šetnere.“

Papá vyšel na dvůr. „Co tady děláš, Julie?“

Ignorovala otcův přísný tón a chytla ho za ruku. „Budu ti pomáhat.“

Zvedl tmavé obočí.

„Já taky!“ Z domu se vyloupł Vašík. „Taky budu pomáhat.“

„Cha, Šetnere,“ plácl se do břicha tlouštíků, „máme to děti! Ale teď vážně, jděte si chvilku hrát, Vašíku.“ Mávl na muže, kteří nakládali cement. „Kolik toho tam ještě je, Říha? V Nádražní stojí práce.“

„To je všechno, pane Brousek,“ odpověděl jeden z pranců.

„Tak jedte, ať se to hne.“

Muž hodil pytel na valník a vyskočil na kozlík. Druhý se k němu přidal.

„A řekněte chlapům, že v sobotu jedeme celej den!“ křikl za povozem Brousek.

Julie vše sledovala a drtila otcí dlaň.

„Snad se to hne,“ řekl. „Potřebujeme nahnat lidi na Lochotín.“

„Však bať,“ obrátil se k němu Brousek. „Tyhle dělnický domky budou terno.“

Vašík si utřel nudli do rukávu. „Co je to terno?“

„Tvoje školné, synku,“ odpověděl mu a pokynul Šetnerovi, aby ho následoval do domu. „Podíváme se ještě jednou na plány, ať je všechno v richtíku.“

Otcova ruka se vymanila z dívčího sevření. „Haprovala mi délka krokví, ale když ubereme na šířce, mělo by to pasovat.“

„Problém vyřešen.“

„Aby z toho nebyly králíkárný.“

„Tak budou. Proletariát se přizpůsobí.“

Pánové vešli dovnitř a Julie osaměla s upoceným Václavem Brouskem.

„Na co si budeme hrát?“ chtěl vědět Vašík.

„Hrát?“ Změřila si ho posměšným pohledem. „Nejsem mrně.“

„Já taky ne!“ Vypnul se na špičky.

„Kolik ti je?“ zeptala se.

„Skoro třináct!“ řekl hrdě.

„Hm...“

„Tak co budeme dělat?“

„Coby.“ Rozhlédla se. Dvůr moc příležitostí k rozptýlení nenabízel a dovnitř nechtěla. Otec by se zbytečně rozzlobil. Už teď měla pocit, že z její návštěvy není nadšený. Vydala se k přístavku. Prkna byla vyskládaná do téměř třímetrové výšky. Chytla se, kam dosáhla, a začala šplhat. Dřevo opojně vonělo smolou.

„Pojď dolů!“ zavolal Vašík.

„Lez taky,“ hekala vynaloženým úsilím.

„Asi ne...“

Konečně.

Položila lokty na poslední patro a vysoukala se nahoru. Ke střeše kůlny zbývalo tak akorát, aby se mohla posadit. Nebylo to dokonalé místo jako její úkryt na půdě, ale také mělo cosi do sebe. Zvedla ruku a projela prsty předivem pavučin. Lechtaly ji na kůži podobně jako zvířený prach. Kýchla.

„Spadnu.“

Naklonila se přes okraj.

Vašík visel zhruba v polovině a celý se klepal námahou.

„Vzepři se na nohách.“ Nebo spadni, poseroutko, dodala v duchu. Bázeň a neschopnost mladého Brouska jí drnkala na nervy. O rok a půl starší kluk a takový...

„Je to samá tříška,“ kňoural.

Měl pravdu. Obě její kolena vypadala, jako kdyby prošla trním. Sebrala na jazyku sliny a vypustila hojivý pramínek na postižená místa v rozedraných punčochách.

V jejím zorném poli se objevil Vašíkův rudý obličej. Potil se ještě víc než předtím a k hornímu rtu mu tekla nudle.

„No sláva.“ Srazila kolena k sobě a posunula se, aby se vešel vedle ní.

Utřel si nos rukávem a s podezřením se zadíval ke stropu.

„Bojíš se pavouků?“ Sledovala ho.

Stáhl krk mezi lopatky. „Ne.“

V dalším okamžiku sebrala největší pavučinu a přioplác-la mu lepkavou hmotu na obličej.

Začal vřískat.

Rozesmála se.

„Julie!“ Dvorem se rozezněl otcův hlas.

Víc než rozzlobeně zněl naléhavě.

Nemeškala, lehla si na břicho a sunula se dolů. Botkami zachytila hranu prkna a pak už jen zbývalo, aby opatrně postupovala dál.

„Nenechávej mě tu!“ křičel Vašík.

Skočila dolů.

„Slyšíš?!“

Nevšímala si ho.

Papá stál ve vratech a mával, aby si pospíšila. „Honem, musíme domů!“

Rozeběhla se k němu. Vzal ji za ruku a táhl k přistavené drožce.

„Papá?“

„Sedni si!“

Obličej měl bledý, rty sevřené. Bála se ho zeptat.

„Papá?“

Mlčel.

Musel vidět její zničené punčochy.

„Třeba to půjde zašít,“ špitla.

Neřekl nic.

Nadechla se. „Toho kluka napadlo, abychom vylezli nahoru. Říkala jsem, že to nemůžeme dělat, ale smál se mi, že jsem strašpytel.“

Kočí s klením praskal bičem a koně hrdinně zdolávali nepříjemný sklon Klatovské ulice. Horko v drožce prosyčené pachem kůže a předchozích pasažérů bylo k zalknutí.

„Zadřela jsem si třísku...“ Vztáhla k němu dlaň. „Ale nebolí to. Řeknu Líbě, aby mi ji vytáhla. Nebo mamá. Líba je nešikovná. A špinavá. Víš, že si nepere spodničky?“